

НА ШЛЯХУ ДО СТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ЕЛЕКТРОННОГО СЛОВНИКА З ЕНЕРГЕТИЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Купріянов Є. В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, вул. Пушкінська 79/2, тел. 707-63-60,
e-mail: cuprijanow.eugen@yandex.ua*

Сьогодні Україна розширює співробітництво з іноземними країнами у виробничих галузях, зокрема в енергетичному машинобудуванні. У цьому зв'язку обсяг інформації, яку необхідно опрацювати, постійно зростає. Коло завдань її опрацювання також охоплює переклад технічної документації, для виконання якого застосовують електронні словники спеціальної лексики. Точний та оперативний переклад залежить не лише від кваліфікації та досвіду самого перекладача, але й також від якісно укладеного словника.

Наявні електронні вузькогалузеві словники, зокрема «АВВУ Lingvo», «Мултитран», «Мултилекс» та інші не можуть задовольнити усі потреби користувача, а саме: 1) семантичні особливості технічного терміна залежно від його предметної співвіднесеності; 2) особливості функціонування терміна у контексті, його здатність утворювати оказіональні відповідники в мові перекладу; 3) енциклопедична інформація (текстова, графічна й анімаційна) про предмети та процеси позначувані терміном. Отже, **актуальною** постає проблема вироблення нового підходу до створення електронних лексикографічних праць, що враховують зазначені потреби під час перекладу технічних текстів.

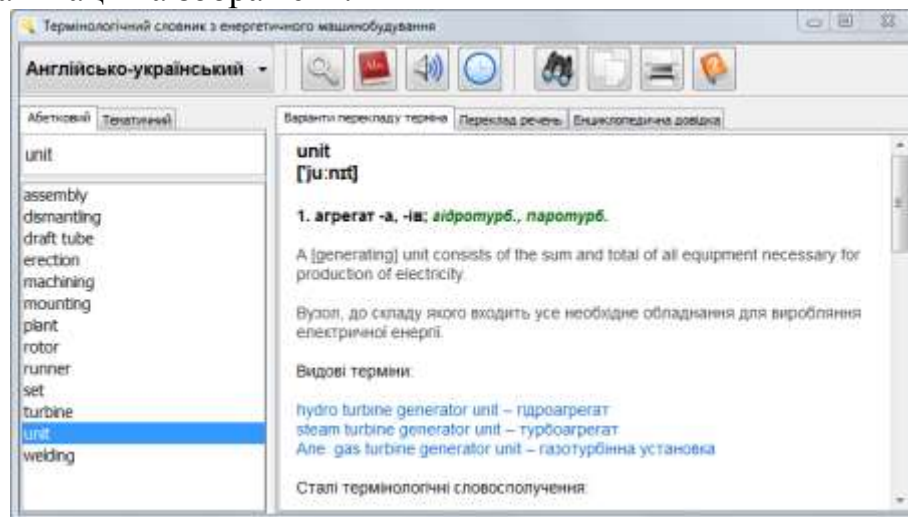
Мета нашої розвідки – запропонувати новий підхід до створення електронних словників спеціальної лексики та реалізувати його у вигляді програмного продукту. Для досягнення мети необхідно: 1) розглянути головні етапи технічного перекладу та визначити інформаційні потреби перекладача на цих етапах; 2) встановити семантичні характеристики енергомашинобудівних термінів (синонімія, омонімія, полісемія), а також можливість утворення видових номінацій і сталих термінологічних сполучень залежно від предметної сфери; 3) вибрати контексти, що наочно демонструють особливості вживання термінів досліджуваної галузі; 4) розробити структуру словникової статті та обґрунтувати вибір лексикографічних параметрів опису терміна, і 5) створити програмну оболонку словника. **Предметом** розвідки є електронне лексикографічне упорядкування термінології енергетичного машинобудування з урахуванням потреб користувача на всіх етапах перекладу.

Наукова новизна нашого дослідження полягає в тому, що розроблюваний електронний словник, на відміну від інших аналогів, призначено не лише для подання перекладних еквівалентів до англійських термінів, а й також для детального опису семантики самих англійських термінів:

- значення заголовкового терміна в англійській мові, залежно від галузі його використання (подано англійську дефініцію із перекладом українською);
- абсолютні або часткові синоніми;
- наявність видових номінацій і сталих термінологічних сполучень, утворених англійським терміном у певному значенні (супроводжуються перекладом українською мовою);
- здатність утворювати полісемічні та омонімічні зв'язки з термінами як у межах однієї, так і кількох термінологій неспоріднених галузей (подано відповідники).

Крім опису семантичних характеристик передбачена також демонстрація функціонування англійських термінів у різних контекстах у певному значенні. Для цього передбачено кольорове виокремлення описуваного терміна та його контекстного оточення. Правильний переклад потребує від перекладача фонових знань. Саме тому електронний словник містить енциклопедичну інформацію як додатковий засіб семантизації. Довідкова інформація може бути у вигляді тексту, анімації та зображень.

Зовнішній вигляд електронного словника

Висновки. Розроблюваний електронний словник можливо використовувати на всіх етапах перекладацького процесу: 1) аналіз тексту, написаного мовою оригіналу, з метою його перекодування; 2) перекодування, тобто підстановка знаків мови перекладу замість знаків мови оригіналу; 3) реалізація тексту мовою перекладу.

Список літератури

1. *Гарбовский Н. К.* Теория перевода: [Учебник] / Н. К. Гарбовский. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2007. – 544 с.
2. *Герд А. С.* Основы научно-технической лексикографии / А. С. Герд. – Ленинград : Изд-во Ленинград. ун-та, 1986. – 72 с.
3. *Гринев-Гриневиц С. В.* Введение в терминографию: Как просто и легко составить словарь : [Учебное пособие] / С. В. Гринев-Гриневиц. – М., 2009. – 224 с.
4. *Карабан В.* Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. Карабан. – Вінниця : Нова Книга, 2004. – 576 с.
5. *Цвиллинг М. Я.* О некоторых вопросах технической лексикографии // Тетради переводчика. – М., 1976. – № 13., – С. 115–127.